Inventarisatie landschappentuin

van

Duurzaamheidscentrum Weizigt

Oktober 2017

Koetshuis van Weizigt

Inhoud

1 Inleiding
2 Historie
3 Aanleiding
4 Onderzoekaanpak
5 Procesanalyse
6 Gegevensverzameling
7 Praktische werkindeling van de tuin
7.1 Biotopen
7.2 Plattegrond landschappentuin Weizigt
8 Betekenis voor Dordrecht
9 Resultaten
10 Conclusies en discussie
11 Aanbevelingen
12 Bijlagen
12.1 Leden projektgroep
12.2 Overzicht van de soorten totaal
12.3 Uiterst en zeer zeldzame soorten (catagorie 2 – 3)

1 Inleiding

De landschappentuin van Duurzaamheidscentrum Weizigt in Dordrecht is een unieke tuin. Deze bijna 40 jaar oude tuin achter het station in Dordrecht heeft zich ontwikkeld tot een indrukwekkend natuurlijke habitiat voor talloze organismen. De grote diversiteit aan planten is het afgelopen jaar uitgebreid geïnventariseerd. Zolang de tuin bestaat is er uitstekend beheerd, waardoor de biodiversiteit groot is. Het onderzoek naar de ontwikkeling van de biodiversiteit is daarbij enigermate achter gebleven. De inspanningen van de onderzoekers om historische gegevens over de landschappentuin te achterhalen hebben vrijwel geen resultaat opgeleverd. Enkele oud-gedienden van Weizigt hebben ons mondeling wel een beeld kunnen geven van het verleden.
De gegevens uit de eerste jaren van de landschappentuin (1979 – 1981) waren dus onvoldoende voorhanden.

Een projektgroep, bestaande uit leden van de (KNNV) Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Vereniging voor veldbiologie, het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN) en de deskundigen van het Duurzaamheidscentrum Weizigt, heeft het afgelopen seizoen de rijkdom aan hogere, kruidachtige planten geinventariseerd. Van bomen en struiken was reeds een goed overzicht voorhanden.

2 Historie

Het huidige Duurzaamheidscentrum Weizigt is slechts een klein deel van het oorspronkelijke landgoed dat hier in de 19de eeuw heeft gelegen en waarvan

het Weizigtpark en de villa deel uit maakte. Het koetshuis, de oranjerie , villa Weizigt en de eveneens monumentale vijvercypres maakten ooit deel uit van het landgoed.
De huidige landschappentuin is in 1977 aangelegd. De oorspronkelijke onderdelen waren duinen, moeras, beemd+dijk, heide en een stukje Limburg. Na 2000 zijn daar cultuurtuin-elementen bijgekomen, zoals de kruidentuin, moestuin watertuin, boomgaard en akker.

Villa van het landgoed Weizigt. (Nu kantoor Woonbron)

Om de tuin voor een breder publiek aantrekkelijk te maken zijn er nog diverse aanpassingen en uitbreidingen gerealiseerd, die voor deze rapportage minder relevant zijn.

3 Aanleiding

De directe aanleiding om de landschappentuin van Weizigt te gaan iventariseren was de voorgenomen en inmiddels uitgevoerde verwijdering van de “Waterjuffer” de tijdelijke leslokalen bij het Duurzaamheidscentrum Weizigt. Al lang is bekend dat de landschappentuin veel bijzondere planten herbergt. Om in ieder geval te weten welke beschermde planten tijdens de verwijdering van de Waterjuffer bijzondere bescherming dienden te krijgen moest in ieder geval geïnventariseerd worden welke planten volgens de bestaande wet- en regelgeving een beschermde status hadden.

Bijzondere aandacht is door de projectgroep besteed aan de kwetsbare, beschermde en rode-lijst-soorten ***in de directe omgeving van de Waterjuffer.***
In juli is een tussenrapportage opgesteld, die gebruikt is om te kunnen voldoen aan de door de wet gestelde verplichtingen met betrekking tot de verplichtingen tot behoud van beschermde soorten, die tijdens de verwijdering van de lokalen letterlijk in het gedrang zouden kunnen komen.

4 Onderzoeksaanpak

De negen leden tellende projektgroep werd gevormd door botanici, biologen en hoveniers. De groep is in de groei en bloeiperiode van februari tot oktober 2017, elf keer bijeen geweest om een inventarisatie uit te voeren. De landschappentuin is hiervoor verdeeld in 10 verschillende biotopen. Iedere inventarisatie zijn alle biotopen, via een vaste looproute, geïnventariseerd en de gegevens verwerkt. Hierbij is als leiddraad genomen het standaardwerk Flora van Nederland, van Heukels de drieentwintigste druk. Beschreven planten in deze flora zijn verwerkt. Bepaalde cultuurgewassen, die niet voorkomen in deze flora, zijn buiten de definitieve inventarisatie gehouden. Van de geïnventariseerde planten is tevens de status (beschermd) en de zeldzaamheid in Nederland vastgesteld.op een 10-puntschaal. *) In de eerste fase van het onderzoek is extra veel aandacht besteed aan de planten rond de Waterjuffer De reden hiervoor is in de aanleiding beschreven. Tijdens de inventarisaties is gekeken naar de eenjarige planten(Therofyten) , de waterplanten (Hydrofyten), moerasplanten (helofyten), bol- en knolgewassen (geofyten), meerjarige planten die in de winter boven de grond afsterven (hemi-cryptofyten) en ook enkele struiken (Chameafyten). De bomen (Fanerofyten) zijn eerder geïnventariseerd en niet opnieuw vastgelegd.
*) In de natuurwet 2017 hebben veel organismen een andere status gekregen. Gemeenten en provincies hebben een eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot de in de wet geformuleerde minimale zorg

5 Procesanalyse

De leden van de groep kenden elkaar aanvankelijk slechts gedeeltelijk. In een eerste bijeenkomst is de werkwijze vastgesteld. De hele periode is voor de groep bijzonder prettig geweest. Ongetwijfeld hebben de weersomstandigheden daarbij een rol gespeeld.

De brede natuurkennis in de groep, ook over vogels, paddenstoelen, spinnen en insecten, was stimulerend. Een rijk plantenleven zorgt natuurlijk ook voor een goed ontwikkelde fauna. Ondanks het feit dat sommige leden door omstandigheden niet altijd aanwezig konden zijn is er geen enkele keer overgeslagen. De sfeer was goed en iedereen wilde uiteindelijk een goed resultaat realiseren.

6 Gegevens verzameling

Enkele leden van de groep hebben alle namen per biotoop genoteerd terwijl anderen hebben gedetermineerd en de planten op naam hebben gebracht. Tijdens het maken van de opnames is uiteraard regelmatig discussie ontstaan over het voorkomen van planten en de scheiding tussen de biotopen. Ook is regelmatig, zowel terplekke als thuis gedetermineerd om de definitieve naam van de diverse planten vast te stellen. Wanneer twee of meer leden van de groep met betrekking tot een soort eenzelfde conclusie trokken is die soortsnaam opgenomen.

Per biotoop zijn alle planten geïnventariseerd. Hierbij bleek dat bepaalde soorten, echte *generalisten*, soms dubbel of driedubbel voorkomen. Dit probleem speelde uiteraard minder voor de *specialisten*,die erg afhankelijk zijn van het milieu/ bodemgesteldheid. Zo bleken vooral de “Limburgse” planten die kalkminnend zijn vrijwel uitsluitend in het kalkrijke Limburgse biotoop (loofbos) voor te komen. Bij het opmaken van de balans is hierover in de projektgroep gesproken en is, in het uiteindelijke overzicht van de totale landschappentuin, iedere voorkomende soort slechts één keer meegenomen. In de deeltellingen per biotoop kunnen sommige soorten uiteraard vaker voorkomen

7 Practische werkindeling van de tuin

7.1 Biotopen

Bij het maken van onderscheid tussen de diverse landschappen is uitgegaan van de door de medewerkers van Weizigt gehanteerde indeling. Deze indeling is grofweg gebaseerd op een antal in Nederland gehanteerde plantensociologische eenheden.

1 = entrée (+ paden)
2 = Watertuin (+ omgeving waterjuffer)
3 = Moeras
4 = Loofbos (Zuidlimburgse bosrand rond het moeras)
5 = Beemd
6 = Orchideeënweide
7 = Vogelbosje
8 = Stinsenbos
9 = Dijk
10 = Akker (+boomgaard, muurvegetatie en moestuin)

Weelderige vegetatie naast de Waterjuffer

7.2 Plattegrond landschappentuin Weizigt

8 Betekenis voor Dordrecht

De stadsnatuur is tegenwoordig een belangrijk ecosystem en een vluchtplaats voor veel soorten, die het agrarisch gebied ontvluchten. In landbouwgebieden is weinig leven meer over. Veel dieren kunnen er geen voedsel meer vinden en voor planten anders dan landbouwgewassen is geen plaats. Daarom is het belangrijk dat in de stedelijke gebieden ruimte komt voor biodiversiteit.. Parken kunnen naast de privé-tuinen een belangrijke rol spelen bij de instandhouding van diversiteit.
In dit perspektief is ook de landschappentuin van Weizigt van bijzondere betekenis. De tuin is wat betreft oppervlakte kleiner dan Thijses Hof in Haarlem, maar kan zich met betrekking tot kwantiteit (soortenrijkdom) en kwaliteit (bijzondere, zeldzame soorten) meten met deze gerenommeerde tuin in Haarlem. De landschappentuin van Weizigt kan een belangrijke functie hebben bij de natuur-educatie. Er zijn veel verschillende soorten planten, maar het unieke is de indeling in biotopen, zoals o.a.het Zuid-Limburgse bos, met muskuskruid, stengelloze sleutelbloem, daslook, eenbes en wrangwortel. De beemd met daarin beverneltorkruid, heemst, kievitsbloem en beemdooievaarsbek .

kievitsbloem

Rietorchis

Of de watertuin met moeraswederik, krabbescheer en zwanenbloem. Al deze stukjes Nederland zijn samengebracht in de landschappentuin en herbergen veel planten die in onze omgeving normaal niet voorkomen. Door de aangebrachte grondsoorten, bodemsamenstelling en de hoogteverschillen, kan een grote variatie aan planten hier groeien. Biodiversiteit is duurzaamheid. Dus deze tuin is een bijdrage aan en een voorbeeld van duurzaamheid in Dordrecht.
De landschappentuin kan een belangrijke rol spelen bij de Natuureducatie en vrijetijdsbesteding. De activiteiten van KNNV en IVN, zoals de scharrelkids, moestuinproject , waterlessen en vele cursussen zijn voorbeelden van het educatief benutten van de tuin. Deze activiteiten werken inspirerend en motiverend op volwassenen en kinderen.
Wandelen in de tuin, natuurstudie en fotograferen vullen o.a. de recreatieve functie van de tuin in

9 Resultaten

Over de hele groei en bloeiperiode zijn in het totaal 300 verschillende soorten geïnventariseerd. Van deze soorten waren er 14 uiterst zeldzaam, zoals de wrangwortel (Helleborus viridis) 25 zeer zeldzaam zoals Duifkruid (Scabiosa columbaria)en 33 vrij zeldzaam zoals Akelei (Aquilegia vulgaris)
Sommige soorten komen in verschillende biotopen voor waardoor het totaal aantal soorten in de analyse van alle biotopen hoger is (535) dan het totaal aantal waargenomen soorten. (Sommige soorten tellen dan in één of meer biotopen mee.)
In de totaallijst van alle waargenomen in de diverse biotopen komen we zelfs op 598. Hierin zitten naast de eerder genoemde dubbeltellingen per biotoop ook cultivars (kweekvarianten) en enkele soorten die niet tot de planten behoren die deel uitmaakten van het onderzoek (paddenstoelen en enkele struiken)

9.1 Overzicht van het aantal geïnventariseerde *planten* in de verschillende *zeldzaamheidsklassen* per *biotoop*

	zeldzaamheid	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	
	biotopen									**totaal**
1	**Entrée**	1	7	4	6	3	10	5	13	**49**
2	**Watertuin**	6	10	18	3	12	28	17	54	**148**
3	**Moeras**		2	5	1	2	5	6	16	**37**
4	**Loofbos**	4	3	12	6	10	24	14	20	**93**
5	**Beemd**	1	4	6			8	5	17	**41**

6	**Orchideen weide**	1	4	1			1	1	5	**13**
7	**Vogelbosje**		2	1	4		3	2	15	**27**
8	**Stinsenbos**		6	6	5	7	12	3	14	**53**
9	**Dijk**		1	3	1	1	1	4	5	**16**
10	**Akker**	4	4	5	2	1	7	9	26	**58**
	totaal	**17**	**43**	**61**	**28**	**36**	**99**	**66**	**185**	**535**

* Het verschil tussen geïnventariseerde planten (535) en het totaal aantal soorten (300) wordt verklaard doordat sommige soorten in meer dan 1 biotoop vookomen

9.2 Overzicht van soorten planten in de landschappentuin totaal en de zeldzaamheid

Zeldzaamheidsklassen										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	**totaal**
Alle geinventariseerde soorten	0	14	25	33	14	23	60	39	92	300

* Zeldzaamheidscategorie 1 zijn planten die vrijwel niet meer voorkomen in Nederland. Deze soorten zijn niet in Weizigt aangetroffen.

* In categorie 9 zijn tijdens de inventarisaties 8 cultuurvarianten en 5 paddenstoelen meegenomen.

10 Conclusies en discussie

De belangrijkste conclusie is dat de landschappentuin van Duurzaamheidscentrum Weizigt uniek is en gekoesterd moet worden.
Als duurzaamheid en biodiversiteit serieus genomen worden in Dordrecht dan moet het huidige zorgvuldige beheer gecontinueerd worden.
Opvallend is enerzijds de enorme biodiversiteit (300 soorten)en anderzijds het grote aantal planten dat zeldzaam of zeer kwetsbaar is, bedreigd wordt of op de Rode lijst staat (39 soorten in zeldzaamheidscategorie 2 – 3).

Tijdens de duur van het project bleek dat aannames, die bij de start gemaakt zijn, in de praktijk voor problemen zorgden. De indeling in de biotopen is aanvankelijk de door Weizigt gehanteerde indeling aangehouden. Doordat deïexperts merkten dat planten uit bepaalde planten associaties niet pasten in het geïnventariseerde vegetatie-type /biotoop zijn er lopende het onderzoek kleine verfijningen opgenomen. Met name rond de Waterjuffer bleek meer milieudifferentiatie en dus diversiteit voor te komen dan aanvankelijk was verwacht. Met name in het deel dat door de medewerkers wordt aangeduid als “Wadi”. Achteraf bleek dat voor de bouw van de waterjuffer een apart duinbiotoop heeft bestaan, waardoor momenteel nog veel duinplanten groeien in de directe omgeving van de waterjuffer. Ook de situatie in de bosrand bleek complexer, doordat de bodem gedeeltelijk kalkrijker (Zuid Limburg) en dus minder zuur was dan de aangrenzende delen van het loofbos . Daarnaast bleek er binnen het biotoop loofbos relatief veel hoogteverschil te bestaan dat de biodiversiteit in het biotoop bevordert. De landschappentuin is relatief klein wat betreft het oppervlak (0,4 ha) en herbergt veel verschillende planten. Regelmatig is geconstateerd dat planten zich niet altijd houden aan door mensen ingestelde grenzen. Zo werden planten behorend bij het biotoop moeras ook aangetroffen in biotoop beemd of orchideëenweide. In de biotopen waar deze planten strikt genomen niet thuishoorden waren ze vaak wel wat minder vitaal.

11 Aanbevelingen

- **Ontwikkel een integrale, toekomstbestendige visie waarin het concept van cultuur- en natuurtuin consistent vorm wordt gegeven.**
- **De landschappentuin kan een rol spelen in het behoud van beschermde soorten.**
- **Het huidige beheer moet krachtig voortgezet worden.**
- **De door de verwijdering van de waterjuffer ontstane ruimte zou opnieuw ingericht moeten worden als deel van de landschappentuin (duinvegetatie)**
- **De geplande orangerie zou gesitueerd kunnen worden op het grasveld (hondenuitlaatplaats) tegenover de fietsenstalling**
- **Ontwikkel een educatief programma over duurzaamheid en biodiversiteit in de landschappentuin**

Frans Beuvens

12 Bijlagen

12.1 Leden projectgroep

Frouke Escher
Teddy Hüfken
Johan Visser
Marjo Wiltenburg
Leo Jansen
Gerard Verroen
Hans Schoorl
Dylen de lang
Frans Beuvens

12.2 Overzicht van soortent totaal

Weergegeven is de wetenschappelijke latijnse naam, de nedelandse naam, het biotoop in de landschappentuin, de datum van waarnemen en de zeldzaamheidsklasse

Wetenschappelijke naam	**Nederlandse naam**		**biotoop**	**datum**	**zk**
Achillea millefolium 0004	Duizendblad		W 3 moeras	170628	9

Adoxa moschatellina 0010	Muskuskruid		W 4 loofbos	170405	6
Aegopodium podagraria 0011	Zevenblad*		W 2 watertuin	170531	9
Agrimonia eupatoria 0013	Gewone agrimonie		W 7 vogelbosje	170719	3
Agrostemma githago 0015	Bolderik		W 10 akker	170614	2
Agrostis canina 1544	Moerasstruisgras		W 2 watertuin	170614	7
Ajuga reptans 0024	Kruipend zenegroen		W 2 Watertuin	170614	7
Alchemilla mollis 1648	Fraaie vrouwenmantel		W 2 Watertuin	170531	7
Alliaria petiolata 0029	Look zonder look		W 1 entree	170419	9
Allium ursinum 0034	Daslook**		W 4 loofbos	170531	6
Allium vineale 0035	Kraailook		W 9 Dijk	170531	8
Alopecurus myosuroides 0041	Duist		W 10 akker	170614	7
Alopecurus pratensis 0040	Grote vossenstraart		W 10 akker	170531	9
Althaea officinalis 0043	Heemst		W 5 Beemd	170719	3
Amelanchier lamarckii 1852	Krentenboompje		W 3 moeras	170405	8
Anagallis arvensis 0052	Rood guichelheil		W 10 akker	170809	7
Anchusa officinalis 0054	Gewone ossentong		W 8 Stinsenbos	170405	4
Anemone nemorosa 0056	Bosanemoon		W 4 loofbos	170405	8
Anemone ranunculoides 0058	Gele anemoon		W 4 loofbos	170419	4
Anisantha sterilis 0165	Ijle dravik		W 8 Stinsenbos	170531	9
Anthriscus sylvestris 0070	Fluitenkruid		W 2 watertuin	170405	9
Aquilegia vulgaris 0080	Akelei		W 1 entree	170531	4
Arctium lappa 0083	grote klit		W 7 vogelbosje	170719	7
Arrhenatherum elatius 0096	Glanshaver		W 10 akker	170628	9
Artemisia vulgaris 0101	Bijvoet*		W 2 watertuin	170531	9
Arum italicum 0102	Italiaanse aronskelk		W 8 Stinsenbos	170222	5
Arum maculatum 0103	Gevlekte aronskelk		W 1 entree	170315	7
Arumitalicum 0102	Italiaanse aronskelk		W 1 entree	170531	5
Asarum europaeum *	Mansoor		W 10 akker	170809	nvt
Asplenium scolopendrium 0934	Tongvaren		W 4 loofbos	170222	3
Avena sativa 1800	Haver		W 10 akker	170614	5

Bellis perennis 0135	Madeliefje		W 10	170315	9
Berberis aquifolium 2101	Mahonie		W 8 Stinsenbos	170405	7
Bjerkadera fumosa	Rookzwam		WP	170315	8
Brachypodium syvaticum 0151	Boskortsteel		W 4 loofbos	170222	7
Briza media 0153	Bevertjes		W 6 orchidee	170531	3
Bryonia dioica 0167	Heggenrank		W 5 beemd	170531	7
Bunium bulbocastanum 0169	Aardkastanje		W 10 akker	170531	4
Butomus umbellatus 0171	Zwanenbloem		W 2 watertuin	170628	5
Calamagrostis epigejos 0174	Duinriet		W 2 watertuin	170628	9
Caltha palustris 0187	Dotterbloem		W 2 watertuin	170419	8
Campanula Latifolia 0192	Breed klokje*		W 2 watertuin	170628	3
Campanula rapunculoides 0195	Akkerklokje		W 7 vogelbosje	170531	4
Campanula trachelium 0199	ruig klokje		W 7 vogelbosje	170719	3
Cardamine hirsuta 0203	Kleine veldkers		W 4 loofbos	170315	9
Cardamine pratensis 0205	Pinksterbloem		W 5 beemd	170405	9
Carex pendula 0250	Hangende zegge		W 4 loofbos	170628	2
Carex sylvatica 0264	Boszegge		W 7 vogelbosje	170531	5
Centaurea cyanus 0279	Korenbloem		W 10 akker	170628	4
Centaurea jacea 1766	Knoopkruid		W 5 beemd	170531	8
Centranthus ruber 5035	Spoorbloem		W 1 entree	170419	5
Cerastium glomeratum 0295	kluwenhoornbloem		W 1 entree	170405	9
Chelidonium majus 0305	Stinkende gouwe		W 2 watertuin	170628	9
Chenopodium ficifolium 0310	Stippelganzenvoet		W 10 akker	170809	7
Chondrostereum purpureum	Paarse korstzwam		WP	170315	9
Cichorium intybus 0325	Wilde cichorei*		W 2 watertuin	170719	6
Circaea lutetiana 0329	Groot heksenkruid		W 4 loofbos	170719	7
Cirsium oleraceum 0334	Moesdistel		W 7 vogelbosje	170719	5
Cirsium vulgare 0336	Speerdistel		W 7 vogelbosje	170719	9
Claytonia perfoliata 0338	Winterpostelein		W 1 entree	170405	7

Clematis vitalba 0339	Bosrank		W 1 entree	170531	7
Clinopodium calamintha 2421	Kleine bergsteentijm*		W 10 akker	170809	2
Clinopodium vulgare 1143	Borstelkrans		W 10 akker	170809	3
Colchicum autumnale 0345	Herfsttijloos		W 8 Stinsenbos	171010	3
Comarium palustre 0346	Wateraardbei		W 2 Watertuin	170628	3
Convallaria majalis 0349	Lelietje-van-dalen		W 4 loofbos	170405	8
Convolvulus sepium 0188	Haagwinde		W 1 entree	170628	9
Cornus mas 1422	Gele kornoelje		W 4 loofbos	170222	8
Cornus suecica 0356	Zweedse kornoelje		W 4 loofbos	170531	2
Corydalis solida 0365	Vingerhelmbloem		W 1 entree	170315	6
Corylus avellana 0366	Hazelaar		W 4 loofbos	170315	9
Crocus tommasinianus 1622*	Boerenkrokus		W 4 loofbos	170222	6
Cymbalaria muralis 0741	Muurleeuwenbek		W 10 akker	170809	6
Cynosurus cristatus 0386	Kamgras		W 5 beemd	170531	7
Dactylis glomerata 0390	Kropaar		W 5 beemd	170531	9
Dactylorhiza maculata 0885	Gevlekte orchis		W 6 orchidee	170531	4
Dactylorhiza praetermissa 0890	Rietorchis		W 5 beemd	170531	3
Daedalea quercina	Doolhofzwam		WP	170315	7
Daldinia concentrica	Kogelhoutskoolzwam		WP	170315	7
Datura stramonium 0393	Doornappel		W 2 watertuin	170916	7
Dianthus armeria 0402	Ruige anjer*		W 2 watertuin	170531	2
Diplotaxis tenuifolia 0410	Grote zandkool		W 10 akker	170719	8
Doronicum pardalianches 0413	Hartbladzonnebloem		W 4 loofbos	170628	4
Dryopteris filix mas 0421	Mannetjesvaren		W 4 loofbos	170222	8
Echinochloa crus-galli 0428	Europese hanenpoot		W 10 akker	170809	8
Echium vulgare 0431	Slangenkruid*		W 2 watertuin	170614	6
Eleagnus augustifolius 5061	Olijfwilg		W 2 watertuin	170222	9
Epilobium hirsutum 0451	Harig wilgenroosje		W 2 watertuin	170614	9
Epipactus helleborine 5490	Brede wespenorchis		W 3 moeras	170531	6
Equisetum arvense 0462	Heermoes		W 2 watertuin	170405	9

Erigeron annuus 1720	Zomerfijnstraal*		W 2 watertuin	170719	4
Erophila verna 0483	Vroegeling		W 10	170315	9
Erysimum cheiri 0304	Muurbloem		W 10 akker	170628	3
Eupatorium cannabium 0490	Koninginnekruid		W 2 watertuin	170719	9
Euphorbia esula 2388	Heksenmelk		W 3 moeras	170628	7
Euphorbia palustris	Moeraswolfsmelk		W 2 watertuin	170419	2
Euphorbia peplus 0498	Tuinwolfsmelk		W 10 akker	170809	8
Fallopia convolvulus 0970	Zwaluwtong*		W 10 akker	170809	9
Fallopia dumetorum 0971	Heggenduizendknoop		W 10 akker	170809	5
Fallopia japonica 1873	Japanse duizendknoop		W 5 beemd	170531	8
Festuca gigantea 0515	Reuzenzwenkgras		W 4 loofbos	170628	7
Festuca rubra 0520	Rood zwenkgras		W 8 stinsenbos	170614	9
Ficaria verna 2402	Speenkruid		W 3 moeras	170405	9
Filipendula ulmaria 0526	Moerasspirea		W 3 moeras	170405	9
Fragaria moschata 0528	Grote bosaardbei		W 1 entree	170419	2
Fragaria vesca 0529	Bosaardbei		W 4 loofbos	170405	7
Fritillaria meleagris 0532	Wilde kievitsbloem		W 3 moeras	170405	3
Galanthus nivalis 0538	Gewoon sneeuwklokje		W 1 entree	170222	7
Galium aparine 0546	Kleefkruid		W 4 loofbos	170531	9
Galium odoratum 0110	Lieve-vrouwen-bedstro		W 4 loofbos	170405	7
Ganoderma resinaceum	Harslakzwam		WP	170315	6
Geranium endressi 5404	Roze ooievaarsbek		W 5 beemd	170531	Cul
Geranium macorrhizum 5406	rotsooievaarsbek		W 2 watertuin	170419	Cul
Geranium pratense 0573	Beemd ooievaarsbek		W 5 beemd	170531	4
Geranium pyrenaicum 0575	Bermooievaarsbek		W 2 watertuin	170628	4
Geranium robertianum 0576	Robertskruid		W 1 entree	170419	8
Geranium rotundifolia 0577	Ronde ooievaarsbek		W 2 watertuin	170405	3
Geranium sanguineum 5072	Bloedooievaarsbek		W 6 orchidee	170531	cul
Geranium sylvaticum 5360	Bosooievaarsbek**		W 4 loofbos	170531	cul
Geum urbanum 0579	Geel nagelkruid		W 2 watertuin	170531	8

Glechoma hederacea 0582	Hondsdraf		W 8 Stinsenbos	170405	9
Gnaphalium sylvaticum 0588	Bosdroogbloem		W 5 Beemd	170719	4
Gnaphalium uliginosum 0589	Moerasdroogbloem		W 10 akker	170809	9
Helleborus viridis 0605	Wrangwortel		W 4 loofbos	170222	2
Hieracium aurantiacum 0611	Oranje havikskruid*		W 2 watertuin	170531	7
Holcus lanatus 0631	Gestreepte Witbol		W 2 watertuin	170531	9
Hordeum murinum 0636	Kruipertje		W 7 vogelbosje	170719	9
Hordeum vulgare 1811	Gerst		W 10 akker	170614	8
Humulus lupulus 0639	hop		W 4 loofbos	170809	9
Hyacinthoides non-scripta 1151	Wilde hyacint		W 4 loofbos	170419	6
Hypericum perforatum 0649	Sint-Janskruid*		W 2 watertuin	170628	9
Hypochaeris radicata 0654	Gewoon biggenkruid*		W 2 watertuin	170531	9
Inula britannica 0662	Engelse alant		W 4 loofbos	170719	7
Iris pseudacorus 0665	Gele Lis		W 2 watertuin	170531	9
Jacobaea erucifolia 1185	Viltig kruiskruid*		W 2 watertuin	170614	6
Juncus acutiflorus 0670	Veldrus		W 2 watertuin	170419	7
Juncus tenuis 0690	Tengere rus		W 3 moeras	170614	4
Kickxia elatine 0742	Spiesleeuwenbek		W 10 akker	170809	3
Knautia arvensis 0692	Beemdkroon*		W 2 watertuin	170719	4
Lamiastrum galeobdolon 1898	Bonte gele dovenetel		W 8 Stinsenbos	170405	7
Lamium album 0700	Witte dovenetel		W 4 loofbos	170531	9
Lamium maculatum 5475	Gevlekte dovenetel		W 4 loofbos	170419	7
Lamium purpureum 0706	Paarse dovenetel		W 10	170315	9
Lapsana communis 0708	Akkerkool		W 7 vogelbosje	170719	9
Lathyrus linifolius 0711	Knollathyrus		W 4 loofbos	170419	2
Lathyrus pratense 0715	Veldlathyrus		W 5 beemd	170614	8
Lathyrus tuberosus 0717	Aardaker		W 5 beemd	170614	4
Leonurus cardiaca 0728	Hartgespan		W 8 Stinsenbos	170531	4
Lepidium virginicum 1704	Amerikaanse kruidkers		W 10 akker	170809	4

Leucanthemum vulgare 0319	Gewone margriet*		W 2 watertuin	170531	9
Leucojum aestivum 0734	Zomerklokje		W 3 moeras	170405	4
Leucojum verum 1625 *	Lenteklokje		W 4 loofbos	170222	6
Ligustrum vulgare 0736	Wilde liguster		W 9 Dijk	170531	7
Lithospermum officinale 0752	Glad parelzaad*		W 2 watertuin	170614	6
lolium multiflorum 0755	Italiaans raaigras		W 3 moeras	170809	8
Lolium perenne 0756	Engels raaigras		W 5 beemd	170614	9
Lonicera periclymenum 0759	Wilde kamperfoelie		W 10 akker	170809	9
Lotus pedunculatus 0763	Moerasrolklaver		W 2 watertuin	170614	8
Lunaria annua 1866	Judaspenning		W 1 entree	170614	7
Luzula sylvatica 0771	Grote veldbies		W 4 loofbos	170222	7
Lycopus europaeus 0780	Wolfspoot		W 2 watertuin	170628	9
Lysimachia nummularia 0782	Penningkruid		W 2 watertuin	170614	9
Lysimachia punctata 1867	Puntwederik		W 8 stinsenbos	170614	cul
Lysimachia thyrsiflora 0783	Moeraswederik		W 2 watertuin	170531	4
Lysimachia vulgaris 0784	Grote wederik		W 2 watertuin	170628	8
Lythrium salicaria 0785	Grote kattenstaart		W 2 watertuin	170719	9
Malva moschata 0789	Muskuskaasjeskruid		W 5 beemd	170628	7
Malva sylvestris 0792	Groot kaasjeskruid		W 2 watertuin	170628	7
Matricaria chamomilla 0794	Echte kamille		W 10 akker	170628	9
Medicago arabica 0797	Gevlekte rupsklaver*		W 2 watertuin	170531	6
Medicago lupulina 0799	Hopklaver		W 5 beemd	170531	9
Medicago sativa 0801	Luzerne*		W 2 watertuin	170614	7
Melica uniflora 0808	Eenbloemig parelgras		W 4 loofbos	170419	3
Melilotus altissimus 0810	Goudgele honingklaver		W 2 watertuin	170628	7
Mentha longifolia 0815	Hertsmunt		W 7 vogelbosje	170719	5
Mentha suaveolens 0818	Witte munt*		W 2 watertuin	170628	2
Menyanthes trifoliata 0821	Waterdrieblad		W 2 watertuin	170419	3

Mercurialis perennis 0823	Bosbingelkruid		W 8 Stinsenbos	170531	3
Myosotis arvensis 0840	Akkervergeet-mij-nietje		W 10 akker	170628	9
Myosotis sylvatica 0846	Bosvergeet-mij-nietje		W 8 Stinsenbos	170405	7
Narcissus pseudonarcissus 2348	Wilde narcis		W 1 entree	170315	3
Nuphar lutea 0865	Gele plomp		W 6 orchidee	170531	8
Nymphoides peltata 0867	Watergentiaan		W 2 watertuin	170628	6
Oenanthe pimpinelloides 1713	Beverneltorkruid		W 5 beemd	170531	2
Oenothera biennis 5457	Middelste teunisbloem*		W 2 watertuin	170719	8
Oenothera glazioviana 0873	Grote teunisbloem*		W 2 watertuin	170614	7
Origanum vulgare 0894	Wilde marjolein*		W 2 watertuin	170719	4
Ornithogalum nutans 0895	Knikkende vogelmelk		W 8 Stinsenbos	170405	4
Orobanche hedrae 0899	Klimopbremraap		W 8 Stinsenbos	170531	4
Oxalis stricta 0911	Stijve klaverzuring		W 10 akker	170719	7
Papaver dubium 0915	Bleke klaproos		W 1 entree	170531	8
Papaver rhoeas 0916	Grote klaproos		W 10 akker	170628	8
Parietaria officinalis 0918	Groot glaskruid		W 8 Stinsenbos	170419	4
Paris quadrifolia 0920	eenbes		W 4 loofbos	170405	3
Pastinaca sativa 0922	Pastinaak		W 5 Beemd	170809	8
Pentaglottis sempervirens 1871	Overblijvende ossentong		W 8 Stinsenbos	170531	3
Persicaria amphibia 0967	Veenwortel		W 2 watertuin	170614	9
Persicaria bistorta 0969	Adderwortel		W 2 watertuin	170531	4
Petasites hybridus 0926	Groot hoefblad		W 5 beemd	170315	8
Phacelia tanacetifolia 1820	Phacelia		W 10 akker	170531	7
Picris echioides 0937	Dubbelkelk*		W 2 watertuin	170531	5
Picris hieracioides 0938	Echt bitterkruid*		W 2 watertuin	170614	7
Plantago lanceolata 0946	Smalle weegbree*		W 2 watertuin	170531	9
Plantago major 0947	Grote weegbree		W 3 moeras	170614	9
Poa annua 0952	Straatgras		W 1 entree	170405	9
Poa trivialis 0959	Ruw beemdgras		W 5 beemd	170531	9

Polygonatum multiflorum 0964	Gewone salomonszegel		W 4 loofbos	170405	8
Polygonatum odoratum 0964	Welriekende salomonszegel		W 4 loofbos	170419	7
Polypodium vulgare 0978	Gewone eikvaren*		W 2 watertuin	170719	7
Potamogeton lucens 0994	Glanzig fonteinkruid		W 2 watertuin	170531	7
Potentilla recta 1727	Rechte ganzerik*		W 2 watertuin	170531	4
Primula eliatior 1014	Slanke sleutelbloem		W 4 loofbos	170405	4
Primula veris 1015	Gulden boterbloem		W 4 loofbos	170405	6
Primula vulgaris 1016	Stengelloze sleutelbloem		W 4 loofbos	170222	2
Prunella vulgaris 1017	Brunel*		W 4 loofbos	170628	9
Prunus spinosa 1021	Sleedoorn		W 7 vogelbos	170405	7
Pseudofumaria lutea 0364	Gele helmbloem*		W 10 akker	170628	4
Pteridium aquilinum 1022	Adelaarsvaren*		W 2 watertuin	170531	8
Pulicaria dysenterica 1029	Heelblaadjes		W 2 watertuin	170628	8
Ranunculus acris 1040	Scherpe boterbloem		W 6 orchidee	170531	9
Ranunculus auricomus 1043	Gulden boterbloem		W 4 loofbos	170405	4
Ranunculus lingua 1051	Grote boterbloem		W 4 loofbos	170628	7
Reseda lutea 1062	Wilde reseda*		W 2 watertuin	170531	7
Reseda luteola1063	Wouw*		W 2 watertuin	170531	7
Rhinanthus augustifolius 1066	Grote ratelaar		W 5 beemd	170531	7
Ribes nigrum 1070	Zwarte bes		W 8 Stinsenbos	170222	9
Ribes rubrum 1071	Aalbes		W 8 stinsenbos	170614	7
Ribes spicarum 5370	Noordse aalbes		W 8 stinsenbos	170614	6
Ribes uva-crispa 1072	Kruisbes		W 1 entree	170531	6
Rorippa sylvestris 1078	Akkerkers		W 10 akker	170719	9
Rosa canina 1643	Hondsroos		W 9 Dijk	170531	9
Rosa rubiginosa 1645	Eglantier		W 9 Dijk	170531	4
Rubus caesius 1089	Dauwbraam		W 5 beemd	170614	9
Rubus fructicosus 1634	Gewone braam		W 9 Dijk	170531	9
Rumes conglomeratus 1097	Kluwenzuring		W 3 moeras	170719	9

Rumes sanguineus 1103	Bloedzuring		W 4 loofbos	170628	7
Rumesx obtusifolius 1101	Ridderzuring		W 3 moeras	170719	9
Rumex conglomeratus 1097	Kluwenzuring		W 3 moeras	170628	9
Rumex obtusifolius 1101	Ridderzuring		W 4 loofbos	170531	9
Rumex sanguineus 1103	Bloedzuring		W 3 moeras	170719	7
Salvia pratense 1128	Veldsalie*		W 2 watertuin	170628	2
Sanguisorba minor 5450	Kleine pimpernel*		W 2 watertuin	170628	3
Sanguisorba officinalis 1137	Grote pimpernel		W 4 loofbos	170419	6
Saponaria officinalis 1139	Zeepkruid*		W 2 watertuin	170531	7
Schoenoplectus tabernaemontani 1161	Ruwe bies		W 2 watertuin	170531	3
Scilla bifolia 1885	Vroege sterhyacinth		W 8 Stinsenbos	170405	5
Scirpus sylvaticus 1160	Bosbies		W 4 loofbos	170222	8
Scrophularia nodosa 1170	Knopig helmkruid		W 2 watertuin	170531	9
Secale sereale 1830	Rogge		W 10 akker	170614	8
Securigera varia 0357	Bont kroonkruid		W 1 entree	170531	3
Sedum album 1176	Wit vetkruid		W 8 stinsenbos	170614	5
Sedum telephium 2358	Hemelsleutel		W 8 Stinsenbos	170531	6
Senecio sarracenicus 1186	Rivierkruiskruid		W 3 moeras	170809	3
Senecio vulgaris 1192	Klein kruiskruid		W 10	170315	9
Silene dioica 0807	Dagkoekoeksbloem		W 4 loofbos	170405	9
Silene flos-cuculi 0772	Echte koekoeksbloem		W 2 watertuin	170531	9
Silene latifolia 0805	Avondkoekoeksbloem		W 4 loofbos	170531	7
Silene vulgaris 1206	Blaassilene		W 3 moeras	170531	5
Silphium perfoliatum *	Zonnekroon		W 10 akker	170809	nvt
Sisymbrium officinale 1211	Gewone raket		W 6 orchidee	170531	9
Solanum nigrum 1219	Zwarte nachtschade		W 7 vogelbosje	170719	9
Solidago gigantea 1221	Late guldenroede		W 2 watertuin	170719	7
Solidago virgaurea 1222	Echte guldenroede		W 10 akker	170916	3
Sonchus asper 1224	Gekroesde melkdistel*		W 2 watertuin	170531	9

Sonchus oleaceus 1225	Gewone melkdistel		W 2 watertuin	170531	9
Sparganium erectum 12129	Grote egelskop		W 2 watertuin	170531	8
Sparganium erectum 12129	Grote egelskop		W 2 watertuin	170531	8
Stachys sylvatica 1246	Bosandoorn		W 4 loofbos	170628	8
Stellaria media 1250	Vogelmuur		W 10	170315	9
Stratiotes aloides 1255	Krabbescheer		W 2 watertuin	170531	6
Symphytum officinale 1259	Gewone smeerwortel		W 7 vogelbos	170419	9
Taraxacum officinale 2430	Paardenbloem		W 2 watertuin	170419	9
Thalictrum flavum 1275	Poelruit		W 3 moeras	170419	7
Thelypteris palustris 0427	Moerasvaren		W 3 moeras	170419	8
trametes versicolor	Gewoon elfenbankje		WP	170315	9
Trifolium dubium 1299	Kleine klaver		W 5 beemd	170531	9
Trifolium pratense 1305	Rode klaver		W 6 orchidee	170531	9
Triticum aestivum 1839	Tarwe		W 10 akker	170614	8
Typha minima 5446	Kleinste lisdodde		W 2 watertuin	170719	Cul
Ules europeus 1319	Gaspeldoorn		W 2 watertuin	170405	4
Urtica dioica 1321	Grote brandnetel		W 8 stinsenbos	170614	9
Valaeriana dioica 1332	Valeriaan		W 2 watertuin	170531	7
Valeriana officinalis 1333	Echte valeriaan		W 4 loofbos	170531	8
Verbascum blattaria 1338	Mottenkruid*		W 2 watertuin	170614	5
Verbascum phlomoides 1341	Keizerskaars		W 2 watertuin	170628	4
Verbascum thapsus 1343	Koningskaars*		W 2 watertuin	170614	7
Verbscum nigrum 1340	Zwarte toorts*		W 2 watertuin	170628	4
Veronica chamaedrys 1351	Gewone ereprijs		W 10 akker	170405	9
Veronica hederifolia 1352	Klimopereprijs		W 10 akker	170531	9
Veronica longifolia 1353	Lange ereprijs		W 4 loofbos	170628	3
Veronica officinalis 1355	Mannetjesereprijs		W 4 loofbos	170419	8
Veronica persica 1358	Grote ereprijs		W 10	170315	8
Viccia cracca 1369	Vogelwikke		W 3 moeras	170614	9

Vicia nigra 5454	Smalle wikke		W 3 moeras	170531	4
Vicia sepium 1373	Heggenwikke		W 4 loofbos	170614	7
Vinca minor 1377	Kleine maagdenpalm		W 4 loofbos	170315	7
Vincetoxicum hirundinaria 0383	Witte Engbloem**		W 4 loofbos	170531	2
Viola odorata 1384	Maarts viooltje		W 1 entree	170315	7
Vulpia myuros 1393	Gewoon langbaardgra		W 2 watertuin	170531	6

3 Uiterst en zeer zeldzame soorten (catagorie 2 - 3)

Agrostemma githago 0015	Bolderik	W 10 akker	170614	2
Carex pendula 0250	Hangende zegge	W 4 loofbos	170628	2
Clinopodium calamintha 2421	Kleine bergsteentijm*	W 10 akker	170809	2
Cornus suecica 0356	Zweedse kornoelje	W 4 loofbos	170531	2
Dianthus armeria 0402	Ruige anjer*	W 2 watertuin	170531	2
Euphorbia palustris	Moeraswolfsmelk	W 2 watertuin	170419	2
Fragaria moschata 0528	Grote bosaardbei	W 1 entree	170419	2
Helleborus viridis 0605	Wrangwortel	W 4 loofbos	170222	2
Lathyrus linifolius 0711	Knollathyrus	W 4 loofbos	170419	2
Mentha suaveolens 0818	Witte munt*	W 2 watertuin	170628	2
Oenanthe pimpinelloides 1713	Beverneltorkruid	W 5 beemd	170531	2
Primula vulgaris 1016	Stengelloze sleutelbloem	W 4 loofbos	170222	2
Salvia pratense 1128	Veldsalie*	W 2 watertuin	170628	2
Vincetoxicum hirundinaria 0383	Witte Engbloem**	W 4 loofbos	170531	2
Agrimonia eupatoria 0013	Gewone agrimonie	W 7 vogelbosje	170719	3
Althaea officinalis 0043	Heemst	W 5 Beemd	170719	3

Asplenium scolopendrium 0934	Tongvaren	W 4 loofbos	170222	3
Briza media 0153	Bevertjes	W 6 orchidee	170531	3
Campanula Latifolia 0192	Breed klokje*	W 2 watertuin	170628	3
Campanula trachelium 0199	ruig klokje	W 7 vogelbosje	170719	3
Clinopodium vulgare 1143	Borstelkrans	W 10 akker	170809	3
Colchicum autumnale 0345	Herfsttijloos	W 8 Stinsenbos	171010	3
Dactylorhiza praetermissa 0890	Rietorchis	W 5 beemd	170531	3
Erysimum cheiri 0304	Muurbloem	W 10 akker	170628	3
Fritillaria meleagris 0532	Wilde kievitsbloem	W 3 moeras	170405	3
Geranium rotundifolia 0577	Ronde ooievaarsbek	W 2 watertuin	170405	3
Kickxia elatine 0742	Spiesleeuwenbek	W 10 akker	170809	3
Melica uniflora 0808	Eenbloemig parelgras	W 4 loofbos	170419	3
Menyanthes trifoliata 0821	Waterdrieblad	W 2 watertuin	170419	3
Mercurialis perennis 0823	Bosbingelkruid	W 8 Stinsenbos	170531	3
Narcissus pseudonarcissus 2348	Wilde narcis	W 1 entree	170315	3
Paris quadrifolia 0920	eenbes	W 4 loofbos	170405	3
Pentaglottis sempervirens 1871	Overblijvende ossentong	W 8 Stinsenbos	170531	3
Sanguisorba minor 5450	Kleine pimpernel*	W 2 watertuin	170628	3
Schoenoplectus tabernaemontani 1161	Ruwe bies	W 2 watertuin	170531	3
Securigera varia 0357	Bont kroonkruid	W 1 entree	170531	3
Senecio sarracenicus 1186	Rivierkruiskruid	W 3 moeras	170809	3
Solidago virgaurea 1222	Echte guldenroede	W 10 akker	170916	3
Veronica longifolia 1353	Lange ereprijs	W 4 loofbos	170628	3